Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (sestā palāta)

2025. gada 19. jūnijā*

[Teksts labots ar 2026. gada 29. septembra rīkojumu]

[Labots ar 2026. gada 29. septembra rīkojumu] Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Finanšu sistēmas izmantošanas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un terorisma finansēšanai novēršana – Direktīva (ES) 2015/849 – 3. panta 11. punkta a) apakšpunkts – Persona, kas cieši saistīta ar politiski redzamu personu – Definīcija – 45. panta 1. un 8. punkts – Atbildīgie subjekti, kas ir daļa no grupas – Informācijas apmaiņa šajā grupā – Cita minētajā grupā ietilpstoša atbildīgā subjekta pieņemto lēmumu piemērošana – 14. panta 5. punkts – Klientu pastāvīga pārraudzība, kas jāveic atbildīgajiem subjektiem – 11. panta d) punkts – Pastiprinātas uzticamības pārbaudes pasākumi attiecībā uz azartspēļu pakalpojumu sniedzēju klientiem

Lietā C-509/23

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko Administratīvā rajona tiesa (Latvija) iesniegusi ar 2023. gada 7. augusta lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2023. gada 8. augustā, tiesvedībā

SIA “Laimz”

pret

Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekciju,

TIESA (sestā palāta)

šādā sastāvā: Tiesas priekšsēdētāja vietnieks T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], kas pilda sestās palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši A. Kumins [*A. Kumin*] (referents) un I. Ziemele,

ģenerāladvokāts: P. Pikamēe [*P. Pikamäe*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

– SIA “Laimz” vārdā – E. Jonins, zvērināta advokāta palīgs,

* Tiesvedības valoda – latviešu.

– Latvijas valdības vārdā – J. Davidoviča, K. Pommere un I. Romanovska, pārstāves,

– Somijas valdības vārdā – *A. Laine* un *M. Pere*, pārstāves,

– Eiropas Komisijas vārdā – *G. Goddin*, I. Naglis un *G. von Rintelen*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/849 (2015. gada 20. maijs) par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu [terorisma] finansēšanai, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 648/2012 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/60/EK un Komisijas Direktīvu 2006/70/EK (OV 2015, L 141, 73. lpp.), redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2018. gada 30. maija Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2018/843 (OV 2018, L 156, 43. lpp.) (turpmāk tekstā – "Direktīva 2015/849"), 2. panta 1. punktu, 3. panta 9. punktu, 11. punkta a) apakšpunktu, 12. un 15. punktu, 8. panta 2. punktu, 11. panta d) punktu, 14. panta 5. punktu un 45. panta 1. un 8. punktu.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību, kurā azartspēļu pakalpojumu sniedzēja SIA "Laimz" vēršas pret Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekciju (Latvija) (turpmāk tekstā – "inspekcija") saistībā ar soda naudu, kas šai sabiedrībai uzlikta par valsts tiesību normu par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanu pārkāpumiem.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Direktīvas 2015/849 1., 4., 21., 22., 30.–33. un 35. apsvērumā ir noteikts:

"1. [..] Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana, terorisma finansēšana un organizētā noziedzība joprojām ir nopietnas problēmas, kas būtu jārisina Savienības līmenī. Papildus krimināltiesiskās pieejas turpmākai pilnveidei [Eiropas] Savienības līmenī finanšu sistēmas izmantošanas nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un teroristu [terorisma] finansēšanai mērķtiecīga un samērīga nepieļaušana ir neaizstājama un var dot papildinošus rezultātus.

[..]

(4) Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana un teroristu [terorisma] finansēšana parasti tiek realizēta starptautiskā vidē. Pasākumiem, kurus pieņem tikai valsts vai pat Savienības līmenī, neņemot vērā starptautisko koordināciju un sadarbību, būtu ļoti ierobežota ietekme. Tādējādi pasākumiem, kurus minētajā jomā pieņem Savienība, vajadzētu būt saderīgiem ar citām darbībām un vismaz tikpat stingriem kā citām darbībām, ko veic starptautiskos forumos. Savienības rīcībā būtu jo īpaši jāturpina ņemt vērā [Finanšu darījumu darba grupas

(*FATF*)] ieteikumus un instrumentus, ko izstrādājušas citas starptautiskās organizācijas, kas cīnās pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un teroristu [terorisma] finansēšanu. Lai cīņu pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un teroristu [terorisma] finansēšanu padarītu vēl efektīvāku, attiecīgi Savienības tiesību akti vajadzības gadījumā būtu jāpielāgo *FATF* 2012. gada februārī pieņemtajiem Starptautiskajiem standartiem par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas, teroristu [terorisma] finansēšanas un ieroču izplatīšanas apkarošanu ("pārskatītie *FATF* ieteikumi").

[..]

(21) Bažas rada azartspēļu nozares pakalpojumu izmantošana noziedzīgā darbībā gūtu ieņēmumu legalizēšanai. Lai mazinātu ar azartspēļu pakalpojumiem saistītos riskus, šajā direktīvā būtu jāparedz pienākums tādiem azartspēļu pakalpojumu sniedzējiem, kas rada augstākus riskus, piemērot klienta uzticamības pārbaudes pasākumus katram atsevišķam darījumam, kura apmērs ir EUR 2 000 vai vairāk. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, lai atbildīgie subjekti piemērotu vienādas robežvērtības laimestiem, azartspēļu likmēm, tostarp azartspēļu žetonu iegādei un apmaiņai, vai abiem. Azartspēļu pakalpojumu sniedzējiem, kuriem ir fiziskas telpas, piemēram, kazino un laimētavas, būtu jānodrošina, ka klienta uzticamības pārbaudi, ja to veic pie ieejas telpās, var sasaistīt ar darījumiem, kurus klients veic minētajās telpās. Tomēr pārbaudītos zema riska gadījumos būtu jāatļauj dalībvalstīm atbrīvot dažus azartspēļu pakalpojumus no dažām vai visām prasībām, kas noteiktas šajā direktīvā. Dalībvalstij atbrīvojuma izmantošana būtu jāapsver tikai stingri ierobežotos un pamatotos gadījumos un ja nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas vai teroristu [terorisma] finansēšanas riski ir zemi. Šādiem atbrīvojumiem būtu jāpiemēro īpašs riska izvērtējums, kurā ņemta vērā arī piemērojamo darījumu neaizsargātības pakāpe. Tie būtu jādara zināmi [Eiropas] Komisijai. Riska izvērtējumā dalībvalstīm būtu jānorāda, kā tās ir ņēmušas vērā visus attiecīgos konstatējumus, kas iekļauti Komisijas izdotajos ziņojumos saistībā ar riska izvērtējumu pārvalstiskā līmenī.

(22) Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu [terorisma] finansēšanas risks nav vienāds visos gadījumos. Tādēļ būtu jāizmanto holistiska, uz riska faktoru balstīta pieeja. Uz riska faktoru balstīta pieeja nav nepamatoti pieļaujošs risinājums dalībvalstīm un atbildīgajiem subjektiem. Tā ietver uz pierādījumiem balstītas lēmumu pieņemšanas izmantošanu, lai efektīvāk vērstos pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu [terorisma] finansēšanas riskiem, ar kuriem saskaras Savienība un tie, kas tajā darbojas.

[..]

(30) Risks savā būtībā ir mainīgs, un mainīgie rādītāji – katrs atsevišķi, vai kopā – var palielināt vai samazināt iespējamo risku, tādējādi ietekmējot preventīvo pasākumu, piemēram, klienta uzticamības pārbaudes pasākumu, attiecīgo līmeni. Tādējādi ir gan tādi apstākļi, kuros būtu jāpiemēro pastiprināta klienta uzticamības pārbaude, gan citi apstākļi, kuros var būt atbilstīga vienkāršota klienta uzticamības pārbaude.

(31) Būtu jāatzīst, ka konkrētas situācijas rada augstāku nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas vai teroristu [terorisma] finansēšanas risku. Lai gan būtu jānosaka visu klientu identitāte un darījumdarbības profils, ir gadījumi, kad nepieciešama īpaši stingra klienta identifikācijas un pārbaudes procedūra.

(32) Tas jo īpaši attiecas uz attiecībām ar personām, kas ieņem vai ir ieņēmušas svarīgus publiskus amatus Savienībā vai starptautiskā mērogā [..]. Šādas attiecības finanšu sektoru var īpaši pakļaut nopietnam reputācijas un juridiskam riskam. Starptautiskās pūles apkarot korupciju arī attaisno nepieciešamību pievērst īpašu uzmanību šādām personām un piemērot atbilstīgus pastiprinātas klienta uzticamības pārbaudes pasākumus attiecībā uz personām, kurām uzticēti vai ir bijuši uzticēti svarīgi publiski amati savā valstī vai ārvalstīs, un attiecībā uz augstākajām amatpersonām starptautiskās organizācijās.

(33) Politiski redzamām personām izvirzītās prasības pēc savas būtības ir preventīvas, nevis krimināltiesiskas, un tās nebūtu jāinterpretē kā prasības, kas politiski redzamas personas stigmatizē kā personas, kuras ir iesaistītas noziedzīgā darbībā. Atteikšanās no darījumu attiecībām ar personu, pamatojoties vienkārši uz konstatējumu, ka tā ir politiski redzama persona, ir pretrunā šīs direktīvas un pārskatīto *FATF* ieteikumu burtam un garam.

[..]

(35) Lai izvairītos no atkārtotām klienta identifikācijas procedūrām, kas noved pie darījumdarbības aizkavēšanas un neefektivitātes, ir lietderīgi, piemērojot atbilstošus aizsardzības pasākumus, pieļaut arī tādu klientu iesaistīšanu atbildīgajos subjektos, kuru identitāte ir noskaidrota citur. Gadījumos, kad atbildīgais subjekts vēršas pie trešās personas, galīgajai atbildībai par klienta uzticamības pārbaudes piemērošanu būtu jāgulstas uz atbildīgo subjektu, kurā klientu iesaista. Trešai personai vai personai, kas ir iesaistījusi klientu, vajadzētu arī turpmāk būt atbildīgai par šīs direktīvas ievērošanu, tostarp pienākumu ziņot par aizdomīgiem darījumiem un uzglabāt informāciju, ciktāl tai ar klientu ir attiecības, uz kurām attiecas šī direktīva."

4 Šīs direktīvas 1. panta 1. punkts ir izteikts šādā redakcijā:

"Šīs direktīvas mērķis ir nepieļaut to, ka Savienības finanšu sistēma tiek izmantota nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un teroristu [terorisma] finansēšanai."

5 Minētās direktīvas 2. panta 1. punktā ir noteikts:

"Šo direktīvu piemēro šādiem atbildīgajiem subjektiem:

[..]

3) šādām fiziskām vai juridiskām personām, kas darbojas, lai veiktu savu profesionālo darbību:

[..]

f) azartspēļu pakalpojumu sniedzējiem;

[..]."

6 Šīs direktīvas 3. pantā ir noteikts:

"Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

[..]

9) “politiski redzama persona” ir fiziska persona, kura ieņem vai ir ieņēmusi svarīgus publiskus amatus, un ietver:
   a) valsts vadītājus, valdības vadītājus, ministrus un ministru vietniekus vai palīgus;
   b) parlamenta deputātus vai līdzīgus likumdošanas struktūru locekļus;
   c) politisko partiju vadības struktūru locekļi;
   d) augstāko tiesu, konstitucionālo tiesu vai citu augsta līmeņa tiesu struktūru locekļi, kuru lēmumus tālāk nepārsūdz, izņemot izņēmuma gadījumos;
   e) revīzijas palātu vai centrālo banku valdes locekļi;
   f) vēstnieki, pagaidu lietveži (*chargés d’affaires*) un augsta ranga virsnieki bruņotajos spēkos;
   g) valsts uzņēmumu administratīvo, vadības vai uzraudzības struktūru locekļi;
   h) starptautiskas organizācijas direktori, direktoru vietnieki un valdes locekļi vai personas, kas ieņem tiem līdzvērtīgus amatus.

Neviens no a) līdz h) punktā minētajiem publiskajiem amatiem neietver vidēja ranga vai zemāka līmeņa ierēdņus;

[..].

11) “personas, par kurām ir zināms, ka tās ir cieši saistītas”, ir:
   a) fiziskas personas, par kurām ir zināms, ka viņām ir kopīgas faktiskas īpašumtiesības uz juridiskām vienībām vai juridiskiem veidojumiem vai jebkuras citas tuvas darījumu attiecības ar politiski redzamu personu;
   b) fiziskas personas, kuras ir vienīgās juridiskas vienības vai juridiska veidojuma faktiskās īpašnieces, par kuru ir zināms, ka tā ir izveidota politiski redzamas personas labā *de facto*;

12) “augstākā vadība” ir ierēdnis vai darbinieks, kam ir pietiekamas zināšanas par iestādes pakļautību nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu [terorisma] finansēšanas riskiem un pietiekami augsta līmeņa amats, lai pieņemtu lēmumus, kas skar iestādes pakļautību riskam, un viņam nav visos gadījumos jābūt valdes loceklim;

13) “darījumu attiecības” ir darījumu, profesionālas vai komerciālas attiecības, kas ir saistītas ar atbildīgā subjekta profesionālo darbību un kam kontakta nodibināšanas brīdī ir ilgstošs mērķis;

14) “azartspēļu pakalpojumi” ir pakalpojums, kas ietver likmes ar naudas vērtību azartspēlēs, tostarp tādās, kuras ietver prasmes elementu, piemēram, izlozēs, kazino spēlēs, pokera spēlēs un derību darījumos, un kuri tiek sniegti fiziskā atrašanās vietā vai ar jebkādiem līdzekļiem attālināti, ar elektroniskiem līdzekļiem vai ar jebkādas citas sakaru tehnoloģijas starpniecību, un pēc pakalpojumu saņēmēja individuāla lūguma;

15) “grupa” ir tādu uzņēmumu grupa, kas sastāv no mātesuzņēmuma, tā meitasuzņēmumiem un vienībām, kurās mātesuzņēmumam vai tā meitasuzņēmumiem ir dalība, kā arī uzņēmumi, kuru starpā pastāv attiecības [Eiropas Parlamenta un Padomes] Direktīvas 2013/34/ES [(2013. gada 26. jūnijs) par noteiktu veidu uzņēmumu gada finanšu pārskatiem, konsolidētajiem finanšu pārskatiem un saistītiem ziņojumiem, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/43/EK un atceļ Padomes Direktīvas 78/660/EEK un 83/349/EEK (OV 2013, L 182, 19. lpp.)] 22. panta nozīmē;

[..].”

7 Direktīvas 2015/849 8. pantā ir paredzēts:

"1. Dalībvalstis nodrošina, ka atbildīgie subjekti veic attiecīgus pasākumus, lai identificētu un izvērtētu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu [terorisma] finansēšanas riskus, ņemot vērā riska faktorus, tostarp tādus, kas saistīti ar to klientiem, valstīm vai ģeogrāfiskajām zonām, produktiem, pakalpojumiem, darījumiem vai piegādes kanāliem. Minētie pasākumi ir samērīgi ar atbildīgo subjektu būtību un lielumu.

2. Šā panta 1. punktā minētos riska izvērtējumus dokumentē, regulāri atjaunina un dara pieejamus attiecīgajām kompetentajām iestādēm un attiecīgajām pašregulējuma struktūrām. Kompetentās iestādes var nolemt, ka atsevišķi dokumentēti riska izvērtējumi nav vajadzīgi, ja konkrētais nozarei raksturīgais risks ir skaidrs un saprotams.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka atbildīgajiem subjektiem ir izstrādāta politika, kontrole un procedūras, kā mazināt un efektīvi pārvaldīt nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu [terorisma] finansēšanas riskus, kas identificēti Savienības, dalībvalsts un atbildīgā subjekta līmenī. Minētā politika, kontrole un procedūras ir samērīgas ar atbildīgo subjektu būtību un lielumu.

4. Politika, kontrole un procedūras, kas minētas 3. punktā, ietver:

a) iekšējās politikas, kontroles un procedūru izstrādi, tostarp modeļu riska pārvaldības praksi, klienta uzticamības pārbaudes, ziņošanu, informācijas uzglabāšanu, iekšējo kontroli, atbilstības pārvaldību, tostarp, ja tas ir lietderīgi, ņemot vērā darījumdarbības apmēru un būtību, atbilstības uzraudzības amatpersonas iecelšanu vadības līmenī, un darbinieku pārbaudes;

b) ja tas ir lietderīgi, ņemot vērā darījumdarbības apmēru un būtību, neatkarīgu revīzijas funkciju, lai pārbaudītu a) punktā minēto iekšējo politiku, kontroli un procedūras.

5. Dalībvalstis pieprasa atbildīgajiem subjektiem saņemt savas augstākās vadības apstiprinājumu politikai, kontrolei un procedūrām, ko tie ievieš un vajadzības gadījumā pārrauga un pastiprina veiktos pasākumus."

8 Šīs direktīvas 11. pantā ir noteikts:

"Dalībvalstis nodrošina, lai atbildīgie subjekti klienta uzticamības pārbaudes pasākumus piemērotu šādos apstākļos:

a) nodibinot darījumu attiecības;

[..]

d) attiecībā uz azartspēļu pakalpojumu sniedzējiem – saistībā ar laimestu iekasēšanu, azartspēļu likmēm vai abiem minētajiem – veicot darījumus, kuru apmērs ir EUR 2 000 vai vairāk, neatkarīgi no tā, vai darījums tiek veikts ar vienu operāciju vai ar vairākām operācijām, kuras, iespējams, ir saistītas;

[..]

f) ja pastāv šaubas par iepriekš iegūtu klienta identifikācijas datu ticamību vai atbilstību."

9 Minētās direktīvas 13. panta 1., 2. un 4. punktā ir noteikts:

"1. Klienta uzticamības pārbaudes pasākumi ietver:

a) klienta identifikāciju un klienta identitātes pārbaudi, pamatojoties uz dokumentiem, ziņām vai informāciju, kas iegūta no uzticama un neatkarīga avota, tostarp, ja tādi ir pieejami, elektroniskiem identifikācijas līdzekļiem, attiecīgiem uzticamības pakalpojumiem, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 910/2014 [(2014. gada 23. jūlijs) par elektronisko identifikāciju un uzticamības pakalpojumiem elektronisko darījumu veikšanai iekšējā tirgū un ar ko atceļ Direktīvu 1999/93/EK (OV 2014, L 257, 73. lpp.)], vai jebkuriem citiem drošiem, attālinātiem vai elektroniskiem identifikācijas procesiem, kurus reglamentē, ir atzinušas, apstiprinājušas vai pieņēmušas attiecīgās valsts iestādes;

b) faktiskā īpašnieka identifikāciju un saprātīgu pasākumu veikšanu, lai pārbaudītu minētās personas identitāti tā, lai atbildīgais subjekts ir pārliecināts, ka tas zina, kas ir faktiskais īpašnieks, tostarp attiecībā uz juridiskām personām, trastiem un līdzīgiem juridiskiem veidojumiem, piemērojot saprātīgus pasākumus, lai saprastu klienta īpašumtiesību un kontroles struktūru. [..];

c) informācijas novērtēšanu un, vajadzības gadījumā, iegūšanu par darījumu attiecību mērķi un paredzamo būtību;

d) darījumu attiecību pastāvīgas pārraudzības veikšan[u], tostarp tādas pārbaudes veikšan[u], kas apstiprina, ka minēto attiecību gaitā slēgti darījumi tiek veikti saskaņā ar atbildīgā subjekta rīcībā esošo informāciju par klientu, darījumdarbību un riska profilu, tostarp, ja vajadzīgs, par līdzekļu izcelsmi, kā arī attiecīgo dokumentu, datu vai informācijas regulāras atjaunošanas nodrošināšan[u].

[..]

2. Dalībvalstis nodrošina, lai atbildīgie subjekti piemērotu katru 1. punktā noteikto klienta uzticamības pārbaudes prasību. Tomēr atbildīgie subjekti, pamatojoties uz riska pakāpi, var lemt par šādu pasākumu apmēru.

[..]

4. Dalībvalstis nodrošina, lai atbildīgie subjekti spētu pierādīt kompetentajām iestādēm vai pašregulējuma struktūrām, ka pasākumi ir piemēroti, ņemot vērā identificētos nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu [terorisma] finansēšanas riskus."

10 Šīs direktīvas 14. panta 5. punkts ir izteikts šādā redakcijā:

"Dalībvalstis prasa, lai atbildīgie subjekti piemēro klienta uzticamības pārbaudes pasākumus ne tikai attiecībā uz visiem jaunajiem klientiem, bet atbilstīgos brīžos arī attiecībā uz jau esošajiem klientiem, pamatojoties uz riska pakāpi, vai tad, ja mainās klienta būtiski apstākļi, vai ja atbildīgajam subjektam ir juridisks pienākums attiecīgajā kalendārajā gadā sazināties ar klientu nolūkā pārskatīt jebkuru ar faktisko(-ajiem) īpašnieku(-iem) saistītu būtisku informāciju, vai ja atbildīgajam subjektam šis pienākums ir jau bijis noteikts Padomes Direktīvā 2011/16/ES [(2011. gada 15. februāris) par administratīvu sadarbību nodokļu jomā un ar ko atceļ Direktīvu 77/799/EEK (OV 2011, L 64, 1. lpp.)]."

11 Direktīvas 2015/849 20. pantā ir noteikts:

"Attiecībā uz darījumiem vai darījumu attiecībām ar politiski redzamām personām dalībvalstis papildus 13. pantā noteiktajiem klienta uzticamības pārbaudes pasākumiem prasa, lai atbildīgajiem subjektiem:

a) būtu ieviestas piemērotas riska pārvaldības sistēmas, tostarp uz riska faktoriem balstītas procedūras, lai noteiktu, vai klients vai klienta faktiskais īpašnieks nav politiski redzama persona;

b) darījumu attiecībās ar politiski redzamām personām piemērotu šādus pasākumus:
   i) saņemtu augstākās vadības apstiprinājumu darījumu attiecību nodibināšanai vai turpināšanai ar šādām personām;
   ii) veiktu piemērotus pasākumus tā labklājības un līdzekļu izcelsmes noteikšanai, kur[i] tiek izmantot[i] darījumu attiecībās vai darījumā ar šādām personām;
   iii) veiktu pastiprinātu minēto darījumu attiecību pastāvīgu pārraudzību."

12 Šīs direktīvas 23. pantā ir paredzēts, ka pasākumi, kas minēti tās 20. un 21. pantā, attiecas arī uz politiski redzamas personas ģimenes locekļiem vai "personām, par kurām ir zināms, ka tās ir cieši saistītas ar politiski redzamām personām".

13 Minētās direktīvas 45. panta 1. un 8. punktā ir noteikts:

"1. Dalībvalstis prasa, lai atbildīgie subjekti, kas ir kādas grupas sastāvā, īstenotu grupas mēroga politiku un procedūras, tostarp datu aizsardzības politiku un grupā noteikto informācijas apmaiņas politiku un procedūras nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu [terorisma] finansēšanas apkarošanas nolūkos. Minēto politiku un procedūras dalībvalstīs un trešās valstīs efektīvi īsteno filiāļu un to meitasuzņēmumu līmenī, kuros tiem pieder lielākā kapitāla daļa.

[..]

8. Dalībvalstis nodrošina, lai informācijas apmaiņa grupas iekšienē ir atļauta. Informāciju, kas ziņota [finanšu ziņu vākšanas vienībai (*FIU*)], par aizdomām, ka līdzekļi ir noziedzīgas darbības rezultātā iegūti ieņēmumi vai saistīti ar teroristu [terorisma] finansēšanu, izplata grupas iekšienē, izņemot gadījumus, kad *FIU* norādījusi citādi."

Latvijas tiesības

14 2008. gada 17. jūlija Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likumā (*Latvijas Vēstnesis*, 2008., Nr. 116; turpmāk tekstā – "Novēršanas likums") tika izdarīti grozījumi, lai transponētu Direktīvu 2015/849.

15 Šā likuma, redakcijā, kas piemērojama pamatlietas faktiem, 1. pantā ir noteikts:

"Likumā ir lietoti šādi termini:

[..]

2^{1}) grupa – juridisko personu vai juridisku veidojumu grupa:

a) kas sastāv no mātes sabiedrības un tās meitas sabiedrības, kā arī no veidojumiem, kuros mātes sabiedrībai vai meitas sabiedrībai ir dalība,

[..]

8[1]) augstākā vadība – valde, ja to izveido, vai valdes īpaši iecelts valdes loceklis, amatpersona vai darbinieks, kam ir pietiekamas zināšanas par likuma subjekta pakļautību noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas riskiem un pietiekami augsta līmeņa amats, lai pieņemtu lēmumus, kas skar likuma subjekta pakļautību minētajiem riskiem;

[..]

18) politiski nozīmīga persona – persona, kura Latvijas Republikā, citā dalībvalstī vai trešajā valstī ieņem vai ir ieņēmusi nozīmīgu publisku amatu, tai skaitā valsts varas augstākā amatpersona, valsts administratīvās vienības (pašvaldības) vadītājs, valdības vadītājs, ministrs (ministra vietnieks vai ministra vietnieka vietnieks, ja attiecīgajā valstī ir šāds amats), valsts sekretārs vai cita augsta līmeņa amatpersona valdībā vai valsts administratīvajā vienībā (pašvaldībā), parlamenta deputāts vai līdzīgas likumdošanas struktūras loceklis, politiskās partijas vadības struktūras (valdes) loceklis, konstitucionālās tiesas, augstākās tiesas vai cita līmeņa tiesas tiesnesis (tiesu institūcijas loceklis), augstākās revīzijas (audita) iestādes padomes vai valdes loceklis, centrālās bankas padomes vai valdes loceklis, vēstnieks, pilnvarotais lietvedis, bruņoto spēku augstākais virsnieks, valsts kapitālsabiedrības padomes vai valdes loceklis, starptautiskas organizācijas vadītājs (direktors, direktora vietnieks) un valdes loceklis vai persona, kas šajā organizācijā ieņem līdzvērtīgu amatu;

[..]

18[2]) ar politiski nozīmīgu personu cieši saistīta persona – fiziskā persona, par kuru ir zināms, ka tai ir darījuma vai citas ciešas attiecības ar kādu no šā panta 18.punktā minētajām personām [..].”

16 Minētā likuma 3. panta “Likuma subjekti” 1.–2.[1] daļā ir noteikts:

“(1) Šā likuma subjekti ir personas, kuras veic saimniecisko vai profesionālo darbību:

[..]

7) izložu un azartspēļu organizētāji;

[..].

2. Likuma subjekti, kas ir kādas grupas sastāvā, īsteno grupas mēroga politiku un procedūras, tostarp fizisko personu datu apstrādes politiku, kā arī grupā noteikto informācijas apmaiņas politiku un procedūras noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas nolūkā. Minēto grupas mēroga politiku un procedūras dalībvalstīs un trešajās valstīs efektīvi īsteno arī filiāļu līmenī un to meitas uzņēmumu līmenī, kuros likuma subjektiem ir kapitāla daļu vairākums.

2[1]) Likuma subjekti, kas ir kādas grupas sastāvā, grupas līmenī nodrošina, ka par atbilstību, auditu vai noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas funkciju izpildi atbildīgajām struktūrvienībām ir pieejama šo funkciju izpildei nepieciešamā informācija no filiālēm un meitas uzņēmumiem, tai skaitā informācija par klientiem, kontiem un maksājumiem."

17 Šī likuma 10. panta "Par likuma prasību izpildi atbildīgo darbinieku iecelšana" 1. punktā ir paredzēts:

"Likuma subjekts – juridiskā persona – ieceļ vienu vai vairākus darbiniekus (par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas prasību izpildi atbildīgās personas), tai skaitā no augstākās vadības, kas ir tiesīgi pieņemt lēmumus un ir tieši atbildīgi par šā likuma prasību ievērošanu un par to, lai tiek nodrošināta informācijas apmaiņa ar attiecīgo uzraudzības un kontroles institūciju [..]."

18 Novēršanas likuma 11. panta "Pienākums veikt klienta izpēti" 1. daļā ir noteikts:

"Likuma subjekts veic klienta izpēti:

1) pirms darījuma attiecību uzsākšanas;

[..]

4) ja likuma subjekts – izložu un azartspēļu organizētājs –, veicot darījumu ar klientu par summu, kuras apmērs ir 2000 euro vai vairāk, tai skaitā ja klients laimē, pērk spēles dalības līdzekļus vai loterijas biļetes vai šajā nolūkā maina ārvalstu valūtu, neatkarīgi no tā, vai šo darījumu veic kā vienu operāciju vai kā vairākas savstarpēji saistītas operācijas;

[..]."

19 Šā likuma 11.[1] panta "Klienta izpētes pasākumi un riska faktori" 1., 2., 6. un 7. daļā ir noteikts:

"(1) Klienta izpētes pasākumi ir uz risku novērtējumu balstīts darbību kopums, kura ietvaros likuma subjekts:

"1) identificē klientu un pārbauda iegūtos identifikācijas datus;

[..]

5) nodrošina klienta izpētes gaitā iegūto dokumentu, personas datu un informācijas uzglabāšanu, regulāru izvērtēšanu un aktualizēšanu atbilstoši piemītošajiem riskiem, bet ne retāk kā reizi piecos gados.

(2) Nosakot klienta izpētes apjomu un kārtību, kā arī klienta izpētes gaitā iegūto dokumentu, personas datu un informācijas izvērtēšanas regularitāti, likuma subjekts ņem vērā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas riskus, kurus rada klients, tā rezidences (reģistrācijas) valsts, klienta saimnieciskā vai personiskā darbība, izmantojamie pakalpojumi un produkti un to piegādes kanāli, kā arī veiktie darījumi.

[..]

(6) Uzsākot darījuma attiecības, likuma subjekts, balstoties uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas risku novērtējumu, iegūst un dokumentē informāciju par darījuma attiecību mērķi un paredzamo būtību, tai skaitā kādus pakalpojumus klients plāno izmantot, kāds ir plānotais darījumu skaits un apjoms, kāda ir klienta saimnieciskā vai personiskā darbība, kuras ietvaros tas izmantos attiecīgos pakalpojumus, un, ja nepieciešams, kāda ir klienta līdzekļu izcelsme un materiālo stāvokli raksturojošas labklājības izcelsme.

(7) Likuma subjekts klienta izpētes pasākumus piemēro, ne tikai uzsākot darījuma attiecības, bet arī darījuma attiecību laikā (tostarp esošiem klientiem), ievērojot uz risku novērtējumu balstītu pieeju [..].”

20 Minētā likuma 25. panta “Darījuma attiecības ar politiski nozīmīgu personu, politiski nozīmīgas personas ģimenes locekli un ar politiski nozīmīgu personu cieši saistītu personu” 2. daļā ir paredzēts:

“Likuma subjekta iekšējās kontroles sistēma, pamatojoties uz risku novērtējumu, nodrošina iespēju konstatēt, ka klients, kas, uzsākot darījuma attiecības, nav politiski nozīmīga persona vai politiski nozīmīgas personas ģimenes loceklis, vai ar politiski nozīmīgu personu cieši saistīta persona, par tādu kļūst pēc darījuma attiecību uzsākšanas.”

21 Šā likuma 29. panta “Klienta izpētes rezultātu atzīšana un pieņemšana” 1. daļā ir noteikts:

“Kredītiestādei un finanšu iestādei ir tiesības atzīt un pieņemt tādas klienta izpētes rezultātus attiecībā uz šā likuma 11.[1] panta pirmās daļas 1., 2. un 3. punktā noteikto pasākumu izpildi, ko dalībvalstīs vai trešajās valstīs veikušas kredītiestādes un finanšu iestādes, ja ir ievēroti visi šādi nosacījumi: [..].”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

22 SIA “Laimz” ir Latvijā reģistrēta komercsabiedrība, kuras komercdarbības veids ir azartspēļu un derību organizēšana. Šīs sabiedrības pamatkapitāls pilnībā pieder SIA “Optibet”, kas tāpat ir Latvijā reģistrēta sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kuras komercdarbība arī ir azartspēļu un derību organizēšana. Šīs abas sabiedrības ir daļa no Zviedrijā reģistrētās *Enlabs AB* grupas. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka SIA “Laimz” ir atbildīgais subjekts Novēršanas likuma, ar kuru ir paredzēts transponēt Direktīvu 2015/849, izpratnē.

23 2020. gada 2. martā SIA “Optibet”, kas bija noslēgusi līgumu ar kādu sabiedrību, lai tā sniegtu tai publicētu un publiski pieejamu informāciju risku novērtēšanai un pārvaldīšanai saistībā ar Novēršanas likuma prasībām, noslēdza līgumu ar SIA “Laimz”, saskaņā ar kuru tā apņēmās sniegt SIA “Laimz” šo informāciju, lai nodrošinātu pēc iespējas efektīvāku resursu izlietojumu un vienoti augstu šā likuma prasību izpildi šīs grupas uzņēmumu ietvaros.

24 2021. gada 23. augustā SIA “Laimz” sāka sniegt interaktīvo azartspēļu pakalpojumus klientam, kurš iepriekš bija SIA “Optibet” klients (turpmāk tekstā – “pamatlietā aplūkojamais klients”).

25 2022. gada 31. janvārī SIA “Laimz” veica pastiprinātas uzticamības pārbaudes pasākumus attiecībā uz šo klientu, lūgdama tam sniegt papildu informāciju, pamatojoties uz viņa azartspēļu paradumiem un derību summām, kā arī SIA “Optibet” par šo klientu sniegtajiem datiem laikā, kad viņš bija SIA “Optibet” klients. Šajā kontekstā SIA “Laimz” piemēroja arī SIA “Optibet” augstākās vadības locekļa 2020. gada 27. marta lēmumu par attiecību uzturēšanu ar šo klientu.

26 2022. gada februārī un martā inspekcija veica SIA "Laimz" pārbaudi. Šīs pārbaudes noslēgumā sagatavotajā ziņojumā šī iestāde norādīja, ka 2020., 2021. un 2022. gadā SIA "Laimz" nebija identificējusi nekādas darījumu attiecības ar personām, kas ir cieši saistītas ar politiski redzamām personām, un ka attiecībā uz pamatlietā aplūkojamo klientu tā nebija veikusi viņa izpēti pēc izpētes sliekšņa 2000 EUR sasniegšanas 2021. gada 26. augustā, nedz pieprasot no klienta informāciju par viņa ienākuma avotiem, to apmēru un plānoto azartspēļu budžetu, nedz arī nosakot viņa kā ar politiski redzamu personu cieši saistītas personas statusu un pārbaudot informāciju publiski pieejamās datu bāzēs, lai noskaidrotu papildu riska faktorus.

27 Ar 2022. gada 15. jūnija lēmumu inspekcija uzlika SIA "Laimz" soda naudu 52 263,90 EUR, kas atbilst 5 % no neto apgrozījuma 2020. gadā, pamatojoties uz to, ka šī sabiedrība nebija nedz pareizi ieviesusi klientu iekšējās kontroles sistēmu, nedz arī veikusi klientu izpēti. Tā uzskatīja, ka minētajai sabiedrībai bija patstāvīgi un neatkarīgi jāveic pamatlietā aplūkojamā klienta novērtējums un tā nevarēja paļauties uz citas sabiedrības, šajā gadījumā – SIA "Optibet", veikto novērtējumu. Inspekcija arī atgādināja, ka šis klients tiek uzskatīts par cieši saistītu ar politiski nozīmīgu personu, jo viņš vienlaikus ar šo politiski nozīmīgo personu veica kādas sabiedriskās organizācijas izpildinstitūcijas amatpersonas pienākumus.

28 2022. gada 18. jūlijā SIA "Laimz" pārsūdzēja šo lēmumu Administratīvajā rajona tiesā (Latvija), kas ir iesniedzējtiesa. Lai pamatotu savu pieteikumu, SIA "Laimz" norādīja, ka tai bija tiesības izmantot no SIA "Optibet" saskaņā ar šī sprieduma 23. pantā minēto 2020. gada 2. marta līgumu saņemto informāciju, kā arī šīs pēdējās minētās sabiedrības augstākās vadības pieņemtos lēmumus, un piemērot tos savās darījumu attiecībās ar pamatlietā aplūkojamo klientu.

29 Turklāt SIA "Laimz" iebilda pret to, ka, lai secinātu, ka šis klients ir cieši saistīts ar politiski nozīmīgu personu, inspekcija ir balstījusies tikai uz viņu kopīgo piederību vienai un tai pašai sabiedriskajai organizācijai, bet nav veikusi individuālu un detalizētu novērtējumu.

30 Savai aizstāvībai inspekcija norādīja, ka Novēršanas likums neparedz savstarpēju informācijas apmaiņu attiecībā uz klientiem ar citu sabiedrību, kas atbrīvotu attiecīgās informācijas saņēmēju no likumā noteikto pienākumu izpildes. Turklāt tā uzsvēra, ka tad, kad pamatlietā aplūkojamais klients uzsāka darījumu attiecības ar SIA "Laimz", viņš bija izbeidzis darījumu attiecības ar SIA "Optibet", līdz ar to pirmā minētā vairs nevarēja izmantot otrās minētās iegūto informāciju.

31 Šajā sakarā iesniedzējtiesai rodas jautājums par Direktīvas 2015/849 3. panta 11. punktā minētā jēdziena "persona, kas ir cieši saistīta ar politiski redzamu personu" tvērumu gadījumā, kad persona un politiski redzama persona ir kopīgi piederīgas vienas sabiedriskās organizācijas izpildinstitūcijai. Turklāt tā uzskata, ka ir nepieciešams skaidrojums par vienai grupai piederošu sabiedrību iespēju apmainīties ar informāciju, lai izpildītu savus uzticamības pārbaudes pienākumus, kā arī par to, vai Direktīvas 2015/849 45. panta 1. un 8. punkts, lasot tos kopsakarā ar šīs direktīvas 3. panta 12. un 15. punktu, ļauj izmantot informāciju, kas nāk no citas šai grupai piederošas sabiedrības, un piemērot vairākās minētajai grupai piederošās sabiedrībās lēmumus, ko pieņēmis šīs citas sabiedrības augstākās vadības loceklis. Visbeidzot, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai atbildīgajam subjektam ir pienākums piemērot klienta uzticamības pārbaudes pasākumus esošajiem klientiem gadījumā, ja – atšķirībā no situācijas lietā, kurā pasludināts 2022. gada 17. novembra spriedums *Rodl & Partner* (C-562/20, EU:C:2022:883), – nevar konstatēt nekādas izmaiņas to situācijas būtiskajos apstākļos.

32 Šajos apstākļos Administratīvā rajona tiesa nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Direktīvas 2015/849 3. panta 11. punkta a) apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka privātpersona var tikt uzskatīta par ar politiski nozīmīgu personu cieši saistītu personu, balstoties tikai uz apstākli, ka šīs personas atrodas vienā sabiedriskajā organizācijā, nevērtējot citus apstākļus?

2) Vai Direktīvas 2015/849 [3. panta 9. punkts] ir interpretējams tādējādi, ka, lai konstatētu personas atbilstību politiski redzamas personas statusam, ir jākonstatē personas atbilstība minētajā pantā nosauktajiem amatiem un papildus ir jāveic izpēte un jāpārliecinās, ka amats atbilst augsta ranga amatam, nevis vidēja vai zema ranga?

3) Vai Direktīvas 2015/849 45. panta 1. punkts kopsakarā ar Direktīvas 2015/849 45. panta 8. punktu ir interpretējams tā, ka dalībvalstīm ir jāatļauj jebkuriem Direktīvas 2015/849 2. panta 1. punktā nosauktajiem atbildīgajiem subjektiem, kas uzskatāmi par vienas grupas uzņēmumiem, savstarpēji apmainīties ar informāciju, tostarp slēdzot vienošanās par informācijas apmaiņu un nodrošinot savstarpējo informācijas apriti un attiecināmību, Direktīvas 2015/849 mērķu sasniegšanai?

4) Vai Direktīvas 2015/849 45. panta 1. un 8. punkts kopsakarā ar direktīvas 3. panta 12. un 15. punktu pieļauj arī tādas informācijas (lēmumu) izmantošanu un attiecināmību uz vairākiem uzņēmumu grupas iekšienē esošajiem uzņēmumiem, ko grupas ietvaros ir pieņēmusi vienas grupas ietvaros esošā uzņēmuma augstākā vadība?

5) Vai Direktīvas 2015/849 14. panta 5. punkts kopsakarā ar tās 8. panta 2. punktu ir interpretējams tā, ka atbildīgajam subjektam nav pienākuma piemērot klienta uzticamības pārbaudes pasākumus jau esošiem sadarbības klientiem, ja nav pagājis nedz valsts tiesību aktos noteiktais, nedz arī iekšējās kontroles sistēmas procedūrās noteiktais termiņš atkārtotu pārbaudes pasākumu veikšanai, kā arī atbildīgajam subjektam nav zināmi citi jauni apstākļi, kas varētu ietekmēt attiecībā uz attiecīgo klientu veikto riska novērtējumu?

6) Vai Direktīvas 2015/849 11. panta d) apakšpunktā noteiktais pienākums atbildīgajam subjektam veikt klienta uzticamības pārbaudes, ja saistībā ar laimestu iekasēšanu, azartspēļu likmēm vai abiem kopā darījuma apmērs ir 2000 euro vai vairāk, neatkarīgi no tā, vai darījums tiek veikts vienā vai vairākās operācijās, kuras, iespējams, ir saistītas, interpretējams tādējādi, ka pārbaude veicama ik reizi, sasniedzot darījuma kopīgo apmēru 2000 euro, neskatoties uz laika perioda intervālu, kādā atkārtoti sasniegts normā noteiktais 2000 euro apmērs?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

33 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2015/849 3. panta 11. punkta a) apakšpunkts jāinterpretē tādējādi, ka fizisku personu var uzskatīt par personu, kas ir cieši saistīta ar politiski redzamu personu, pamatojoties tikai uz to, ka šīs abas personas ir vienas un tās pašas sabiedriskās organizācijas dalībnieki.

34 Vispirms jāatgādina, ka Direktīvas 2015/849 galvenais mērķis, kā izriet no tās nosaukuma un 1. panta 1. un 2. punkta, ir novērst finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un terorisma finansēšanai (spriedums, 2024. gada 5. decembris, *MISTRAL TRANS*, C-3/24, EU:C:2024:999, 25. punkts un tajā minētā judikatūra).

35 Konkrētāk, Direktīvas 2015/849 tiesību normas, kurām ir preventīvs raksturs, ir vērstas uz to, lai, izmantojot uz riska faktoru balstītu pieeju, izveidotu preventīvu un atturošu pasākumu kopumu, kas ļauj efektīvi cīnīties pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un terorisma finansēšanu ar mērķi, kā izriet no šīs direktīvas 1. apsvēruma, novērst situāciju, ka nelikumīgas izcelsmes naudas plūsma var kaitēt Savienības finanšu sektora integritātei, stabilitātei un reputācijai un apdraudēt tās iekšējo tirgu un starptautisko attīstību (spriedums, 2024. gada 5. decembris, *MISTRAL TRANS*, C-3/24, EU:C:2024:999, 26. punkts un tajā minētā judikatūra).

36 Kā izriet no Direktīvas 2015/849 6.–8. panta, uz riska faktoru balstīta pieeja paredz riska novērtējumu, kas ar šo direktīvu izveidotās sistēmas ietvaros tiek veikts trīs līmeņos, proti, vispirms Savienības līmenī, ko veic Komisija, pēc tam – katras dalībvalsts līmenī un, visbeidzot, atbildīgo subjektu līmenī. Kā izriet no šīs direktīvas 30. apsvēruma, šis risku novērtējums nosaka tostarp to, ka atbildīgie subjekti veic piemērotus uzticamības pārbaudes pasākumus attiecībā uz konkrētu klientu. Proti, saskaņā ar Tiesas judikatūru bez šāda novērtējuma nedz attiecīgajai dalībvalstij, nedz arī – attiecīgā gadījumā – minētajiem subjektiem nav iespējams katrā konkrētā gadījumā izlemt, kādus pasākumus piemērot (spriedums, 2022. gada 17. novembris, *Rodl & Partner*, C-562/20, EU:C:2022:883, 35. punkts un tajā minētā judikatūra).

37 Šajā ziņā Direktīvas 2015/849 20. pantā saistībā ar darījumiem vai darījumu attiecībām ar politiski redzamām personām ir noteikti pienākumi, kas atbildīgajiem subjektiem jāievēro papildus šīs direktīvas 13. panta 1. punktā paredzētajiem klienta uzticamības pārbaudes pasākumiem, kuri tiem ir jāpiemēro. Konkrētāk, šajā tiesību normā atbildīgajiem subjektiem ir noteikts pienākums identificēt klientu un pārbaudīt viņa identitāti, identificēt faktisko īpašnieku, novērtēt paredzamās darījumu attiecības un iegūt informāciju par to mērķi un raksturu, kā arī pastāvīgi pārraudzīt šīs darījumu attiecības. Runājot par 20. pantu, dalībvalstīm ir noteikts pienākums pieprasīt atbildīgajiem subjektiem tostarp ieviest piemērotas riska pārvaldības sistēmas, ieskaitot uz riska faktoriem balstītas procedūras, lai noteiktu, vai klients vai klienta faktiskais īpašnieks var tikt kvalificēts kā politiski redzama persona. Šajā ziņā jāatgādina, ka minētās direktīvas 31. un 32. apsvērumā ir precizēts, ka noteiktas situācijas rada augstāku nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas vai terorisma finansēšanas risku, it īpaši, ja tiek nodibinātas attiecības ar personām, kas ieņem vai ir ieņēmušas svarīgus publiskus amatus.

38 Turklāt saskaņā ar Direktīvas 2015/849 23. pantu atbildīgajiem subjektiem šīs riska pārvaldības sistēmas ir jāattiecina uz politiski redzamu personu ģimenes locekļu un personu, par kurām ir zināms, ka tās "ir cieši saistītas" ar politiski redzamām personām, identificēšanu.

39 Šajā ziņā Direktīvas 2015/849 3. panta 11. punkta a) apakšpunktā "personas, par kurām ir zināms, ka tās ir cieši saistītas", ir definētas kā "fiziskas personas, par kurām ir zināms, ka viņām ir kopīgas faktiskas īpašumtiesības uz juridiskām vienībām vai juridiskiem veidojumiem [kopā ar politiski redzamu personu]" vai kuras uztur "jebkuras citas tuvas darījumu attiecības ar politiski redzamu personu".

40 Interpretējot Savienības tiesību normu, jāņem vērā ne tikai tās formulējumā lietotos vārdus to ierastajā nozīmē ikdienas valodā, bet arī tās konteksts un šo normu ietverošā tiesiskā regulējuma mērķi (spriedums, 2025. gada 9. janvāris, *Österreichische Datenschutzbehörde* (Pārmērīgi pieprasījumi), C-416/23, EU:C:2025:3, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).

41 Pirmām kārtām, attiecībā uz Direktīvas 2015/849 3. panta 11. punkta a) apakšpunkta formulējumu no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka iesniedzējtiesai jautājums rodas it īpaši par vārdiem "tuvas darījumu attiecības", ņemot vērā klienta un politiski redzamas personas dalību vienas un tās pašas sabiedriskas organizācijas izpildinstitūcijā.

42 Šajā ziņā var norādīt, ka Direktīvas 2015/849 3. panta 13. punktā vārdi "darījumu attiecības", ja tie tiek piemēroti atbildīgajam subjektam, ir definēti kā darījumu, profesionālas vai komerciālas attiecības, kas ir saistītas ar atbildīgā subjekta profesionālo darbību un kam kontakta nodibināšanas brīdī ir ilgstošs mērķis. Turklāt, lai gan šajā direktīvā nav definēts, kā ir jāizvērtē šādu attiecību ciešais raksturs, šāds precizējums norāda, ka nepietiek tikai ar darījumu attiecību konstatējumu un ka ir jākonstatē, ka tām ir arī īpaša nozīme.

43 Tātad, ja kāda persona un politiski redzama persona ietilpst vienas un tās pašas sabiedriskas organizācijas izpildinstitūcijā, tām *a priori* ir profesionālas attiecības, tāpēc nevar izslēgt, ka šīs funkcijas var radīt "tuvas darījumu attiecības" starp šo personu un politiski redzamo personu Direktīvas 2015/849 3. panta 11. punkta a) apakšpunkta izpratnē vai ka tās rada iespēju, ka šādas attiecības izveidosies turpmāk. Turklāt šādā situācijā nevar arī izslēgt, ka šo personu var uzskatīt par tādu, kas kopīgi ar politiski redzamu personu ir juridiskas vienības vai juridiska veidojuma faktiskais īpašnieks šīs tiesību normas izpratnē. Tomēr šādi konstatējumi nevar būt atkarīgi tikai no šo divu personu piederības vienas un tās pašas sabiedriskas organizācijas izpildinstitūcijai, bet tiem ir jābalstās uz pastāvošo apstākļu analīzi.

44 Ievērojot šos nosacījumus, no Direktīvas 2015/849 3. panta 11. punkta a) apakšpunkta formulējuma var secināt, ka tāda situācija kā pamatlietā esošajā, kad kāda persona un politiski redzama persona ir vienas un tās pašas sabiedriskās organizācijas izpildinstitūcijas locekļi, *a priori* neizslēdz, ka šī persona būtu uzskatāma par cieši saistītu ar šo politiski redzamo personu šīs tiesību normas izpratnē.

45 Šo tekstuālo analīzi apstiprina gan šīs tiesību normas konteksts, gan ar Direktīvu 2015/849 sasniedzamie mērķi.

46 Proti, kā atgādināts šā sprieduma 38. punktā, Direktīvas 2015/849 23. pantā tostarp ir paredzēts, ka šīs direktīvas 20. pantā paredzētie pasākumi ir piemērojami personām, par kurām zināms, ka tās ir cieši saistītas ar politiski redzamām personām, bet arī politiski redzamu personu ģimenes locekļiem. No tā izriet, ka Savienības likumdevējs tādējādi ir vēlējies paplašināt Direktīvas 2015/849 piemērošanas jomu, iekļaujot tajā pēc iespējas lielāku personu skaitu no politiski redzamai personai pietuvinātām personām.

47 Tomēr jāatgādina arī, ka saskaņā ar Direktīvas 2015/849 1. apsvērumu papildus kriminālatiesiskās pieejas turpmākai pilnveidei Savienības līmenī ir jāpievēršas mērķtiecīgai un samērīgai finanšu sistēmas izmantošanas nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un terorisma finansēšanai novēršanai, kas var sniegt papildinošus rezultātus.

48 Šajā kontekstā saskaņā ar šīs direktīvas 8. panta 3. punktu, kurā ir paredzēts, ka atbildīgo subjektu politikai, kontrolei un procedūrām nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas risku mazināšanai un efektīvai pārvaldībai ir jābūt samērīgām ar atbildīgo subjektu būtību un lielumu, procedūrām, kuru pamatā ir minētās direktīvas 20. pantā minētie riska faktori, ir jābūt samērīgām ar atbildīgo subjektu būtību un lielumu, un tas tiem piešķir zināmu rīcības brīvību izstrādāt tādas procedūras, kas ir pielāgotas no to darbības izrietošajiem riskiem. Lai gan uz risku balstīta pieeja tādējādi pieļauj zināmu elastību, tomēr, kā norādīts šīs direktīvas 22. apsvērumā, tā nav nepamatoti pieļaujošs risinājums dalībvalstīm un atbildīgajiem subjektiem un tā paredz uz pierādījumiem balstītas lēmumu pieņemšanas izmantošanu.

49 Turklāt no Direktīvas 2015/849 33. apsvēruma izriet, ka prasībām attiecībā uz politiski redzamām personām ir preventīvs, nevis krimināltiesisks raksturs un tās nebūtu jāinterpretē kā prasības, kas politiski redzamas personas stigmatizē kā personas, kuras ir iesaistītas noziedzīgā darbībā. Saskaņā ar šo apsvērumu atteikšanās no darījumu attiecībām ar personu, pamatojoties vienkārši uz konstatējumu, ka tā ir politiski redzama persona, ir pretrunā šīs direktīvas un *FATF* ieteikumu burtam un garam.

50 Tāpēc atbildīgajiem subjektiem, piemērojot uz risku balstītu pieeju, ir pienākums novērtējumā par to, vai starp kādu personu un politiski redzamu personu pastāv ciešas darījumu attiecības, ņemt vērā ne tikai attiecīgā klienta un politiski redzamas personas attiecību raksturu, lai noteiktu, vai pastāv risks, ka šīs attiecības tiks izmantotas nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un terorisma un proliferācijas finansēšanai, bet arī izvirzītos mērķus, un no tā izriet, ka, lai izpildītu Direktīvas 2015/849 prasības, katrs gadījums ir jāizvērtē individuāli.

51 Pretējas interpretācijas sekas būtu tādas, ka Direktīvā 2015/849 paredzētie papildu pienākumi būtu piemērojami ļoti daudzās situācijās, kurās tiktu apdraudēts to samērīgums attiecībā pret mērķiem, kas ir nosprausti ar šo direktīvu, proti, novērst Savienības finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un terorisma finansēšanai, kā paredzēts minētās direktīvas 1. panta 1. punktā, turklāt tā radītu praktiskas problēmas saistībā ar piekļuvi attiecīgo personu datiem.

52 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz pirmo jautājumu jāatbild, ka Direktīvas 2015/849 3. panta 11. punkta a) apakšpunkts jāinterpretē tādējādi, ka fizisku personu nevar uzskatīt par personu, kas ir cieši saistīta ar politiski redzamu personu, pamatojoties tikai uz to, ka šīs abas personas ir vienas un tās pašas sabiedriskās organizācijas izpildinstitūcijas locekļi, tomēr šī situācija ir nozīmīgs apstāklis, kas šajā vērtējumā ir jāņem vērā.

Par otro jautājumu

53 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2015/849 3. panta 9. punkts jāinterpretē tādējādi, ka, lai konstatētu, ka fiziska persona ir politiski redzama persona, pietiek ar konstatējumu, ka tā ieņem kādu no 3. panta 9. punkta a)–h) apakšpunktā uzskaitītajiem amatiem, vai arī turklāt, pamatojoties uz faktu vērtējumu, ir jāpārbauda, vai ieņemamais amats atbilst augsta ranga amatam, nevis vidēja vai zema ranga amatam.

54 Šajā ziņā jāatgādina, ka Tiesa ir vairākkārt uzsvērusi, ka LESD 267. pantā noteiktā procedūra ir Tiesas un valsts tiesu sadarbības instruments, kura ietvaros pirmā minētā sniedz otrajām minētajām tādas Savienības tiesību interpretācijas norādes, kas tām ir nepieciešamas, lai atrisinātu to izskatāmās lietas, un ka lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojums nav

konsultatīvu atzinumu sniegšana par vispārīgiem vai hipotētiskiem jautājumiem, bet gan nepieciešamība faktiski atrisināt strīdu (spriedums, 2024. gada 7. novembris, *Adusbef* (Morandi tilts), C-683/22, EU:C:2024:936, 38. punkts un tajā minētā judikatūra).

55 Kā izriet jau no LESD 267. panta formulējuma, lūgtajam prejudiciālajam nolēmumam ir jābūt "vajadzīgam", lai iesniedzējtiesa varētu "sniegt spriedumu" lietā, kuru tā izskata (spriedums, 2024. gada 7. novembris, *Adusbef* (Morandi tilts), C-683/22, EU:C:2024:936, 39. punkts un tajā minētā judikatūra).

56 Šajā lietā iesniedzējtiesa nesniedz nekādu informāciju par to pienākumu precīzu raksturu, kurus savā profesionālajā dzīvē veic persona, attiecībā uz kuru pamatlietā tiek prezumēts, ka tā ir politiski redzama persona. Turklāt inspekcija pamatlietā aplūkojamo klientu uzskata par personu, kas ir cieši saistīta ar šo politiski redzamo personu, nevis par tādu, kas pats ir politiski redzama persona.

57 Visbeidzot, no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem neizriet, ka pamatlietas dalībnieki būtu apstrīdējuši tās personas politiski redzamas personas statusu, ar kuru šis klients varētu būt cieši saistīts. SIA "Laimz" izvirzītais iebildums attiecas uz jēdziena "persona, kas ir cieši saistīta ar politiski redzamu personu" interpretāciju, kā to sniegusi inspekcija un kura ir pirmā jautājuma priekšmets.

58 Šajos apstākļos, piemērojot šā sprieduma 54. un 55. punktā atgādināto judikatūru, otrais jautājums ir jāatzīst par nepieņemamu.

Par trešo jautājumu

59 Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2015/849 45. panta 1. un 8. punkts jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstīm ir jāatļauj šīs direktīvas 2. panta 1. punktā minētajiem atbildīgajiem subjektiem, kas ietilpst vienā un tajā pašā grupā minētās direktīvas 3. panta 15. punkta izpratnē, savstarpēji apmainīties ar informāciju, tostarp noslēdzot vienošanās par informācijas apmaiņu un nodrošinot šīs informācijas savstarpēju apriti, lai sasniegtu Direktīvas 2015/849 mērķus.

60 Šajā ziņā jāatgādina, ka ar šīs direktīvas 45. panta 1. punktu dalībvalstīm ir noteikts pienākums prasīt, lai atbildīgie subjekti, kas ir kādas grupas sastāvā, īstenotu grupas mēroga politiku un procedūras, tostarp datu aizsardzības politiku un grupā noteikto informācijas apmaiņas politiku un procedūras nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas apkarošanas nolūkos. Saskaņā ar šo tiesību normu minēto politiku un procedūras dalībvalstīs un trešās valstīs efektīvi īsteno filiāļu un to meitasuzņēmumu līmenī, kuros tiem pieder lielākā kapitāla daļa. Jāpiebilst, ka šī tiesību norma tādējādi ir vērsta uz minētās direktīvas 35. apsvērumā minēto mērķi izvairīties no atkārtotām klientu identifikācijas procedūrām.

61 Turklāt šīs direktīvas 45. panta 8. punktā ir piebilsts, ka dalībvalstis "nodrošina, lai informācijas apmaiņa grupas iekšienē ir atļauta", un ir precizēts, ka informācija, kas ziņota *FIU*, par aizdomām, ka līdzekļi ir noziedzīgas darbības rezultātā iegūti ieņēmumi vai saistīti ar terorisma finansēšanu, ir jāizplata grupas iekšienē, izņemot gadījumus, kad *FIU* norādījusi citādi.

62 Šajā lietā, pirmkārt, nav strīda par to, ka SIA "Laimz" un SIA "Optibet", tā kā tās ir azartspēļu pakalpojumu sniedzējas Direktīvas 2015/849 2. panta 1. punkta 3. apakšpunkta f) punkta izpratnē, ir atbildīgie subjekti. Otrkārt, SIA "Laimz" un SIA "Optibet", no kuras SIA "Laimz"

ieguva informāciju, ir daļa no grupas šīs direktīvas 3. panta 15. punkta izpratnē. Līdz ar to attiecības starp šīm abām sabiedrībām, tostarp sadarbība, lai izpildītu minētajā direktīvā noteiktās prasības, ietilpst tās 45. panta 1. un 8. punkta piemērošanas jomā.

63 Tādējādi, tā kā 45. panta 1. un 8. punkta formulējums ir nepārprotams, no tā izriet, ka dalībvalstīm ir jāatļauj atbildīgajiem subjektiem, kas ietilpst vienā un tajā pašā grupā, apmainīties ar informāciju, lai sasniegtu Direktīvā 2015/849 izvirzītos mērķus. Turpretim ar šo tiesību normu netiek prasīts, lai par šādu apmaiņu tiktu noslēgtas vienošanās par informācijas apmaiņu, nodrošinot savstarpēju saziņu grupas iekšienē un piekļuvi šai informācijai.

64 Tomēr, kā norāda arī Komisija, ir jāņem vērā, ka, lai sasniegtu Direktīvas 2015/849 mērķus, principā ir nepieciešama individualizēta pieeja, lai apkarotu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un terorisma finansēšanu. Tādējādi, ja rodas situācija, ka grupas ietvaros izplatītā informācija nav pietiekama, lai ļautu atbildīgajam subjektam veikt klienta uzticamības pārbaudi, it īpaši tāpēc, ka tā piedāvātie individuālie pakalpojumi un produkti atšķiras no tiem, ko piedāvā cits šīs pašas grupas subjekts, attiecīgajam atbildīgajam subjektam ir jāveic individuāla pārbaude. Pat ja attiecīgie pakalpojumi un produkti būtu identiski un informācija būtu pietiekama, jānorāda, ka šīs direktīvas 45. panta 1. un 8. punktā nav reglamentēti pasākumi, kas atbildīgajiem subjektiem ir jāveic, pamatojoties uz grupas ietvaros nodoto informāciju, un tādējādi šie subjekti nav atbrīvoti no minētajā direktīvā paredzēto pienākumu izpildes nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas apkarošanas jomā. Šo interpretāciju apstiprina Direktīvas 2015/849 13. panta 2. un 4. punkts, kuros ir precizēts, ka minētie subjekti nosaka to uzticamības pārbaudes pasākumu apjomu, kurus tie piemēro saviem klientiem, pamatojoties uz savu riska novērtējumu.

65 Tā, ir arī jānorāda, ka Direktīvas 2015/849 45. pants nevar tikt interpretēts tādējādi, ka ar to atbildīgajam subjektam ir atļauts automātiski izmantot informāciju saistībā ar klienta uzticamības pārbaudi, pašam neveicot savu riska un īstenojamo uzticamības pārbaudes pasākumu vērtējumu. Turpretim, ņemot vērā saskaņā ar šo direktīvu atbildīgajam subjektam noteiktos uzticamības pārbaudes pienākumus, ir svarīgi, ka tad, ja tas saņem informāciju, kas, analizējot to *prima facie*, var būt pamats klienta uzticamības pārbaudes pasākumu veikšanai, tas bez liekas kavēšanās veic vajadzīgās pārbaudes.

66 Tādējādi uz trešo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2015/849 45. panta 1. un 8. punkts jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstīm ir jāļauj šīs direktīvas 2. panta 1. punktā minētajiem atbildīgajiem subjektiem, kas ietilpst vienā un tajā paša grupā minētās direktīvas 3. panta 15. punkta izpratnē, savstarpēji apmainīties ar informāciju. Tomēr šāda informācijas apmaiņa neatbrīvo attiecīgo atbildīgo subjektu no tā atbildības īstenot savus klienta uzticamības pārbaudes pienākumus.

Par ceturto jautājumu

67 Ar ceturto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2015/849 45. panta 1. un 8. punkts, lasot tos kopsakarā ar šīs direktīvas 3. panta 12. un 15. punktu, jāinterpretē tādējādi, ka tie ļauj grupā ietilpstošam uzņēmumam automātiski piemērot lēmumu, ko ir pieņēmusi persona, kura ieņem augstākās vadības amatu cita tai pašai grupai piederīga uzņēmuma hierarhijā, un kas attiecas uz uzticamības pārbaudes pasākumiem saistībā ar kādu no šā pēdējā minētā uzņēmuma klientiem, un neveikt pašam savu riska un īstenojamo uzticamības pārbaudes pasākumu novērtējumu.

68 Vispirms jānorāda, ka minētās direktīvas 45. panta 1. punktā nav precizēts tās informācijas raksturs, ar kuru var notikt apmaiņa un kuru pēc tam var izmantot atbildīgais subjekts, kas ir tās adresāts. Ņemot vērā attiecīgo Savienības tiesību aktu piemērošanas jomu, kā arī atsauci uz nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas apkarošanas mērķiem, runa var būt tikai par informāciju, kas ir būtiska, lai izpildītu šajā direktīvā atbildīgajiem subjektiem noteiktās prasības.

69 Šajā lietā no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka attiecīgo lēmumu uzņēmums, kas ir daļa no grupas, ir pieņēmis saistībā ar uzņēmuma uzticamības pārbaudes pienākumu attiecībā pret konkrētu klientu. Līdz ar to šķiet, ka tas var ietilpt šī 45. panta 1. punkta piemērošanas jomā.

70 Attiecībā uz jautājumu, vai šo lēmumu var izmantot cits šai grupai piederīgs uzņēmums, jāatgādina, kā izriet no atbildes uz trešo jautājumu, ka, lai gan informācijas apmaiņa starp vienas grupas atbildīgajiem subjektiem veicina Direktīvā 2015/849 noteikto prasību ievērošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas apkarošanas jomā, ar šīs direktīvas 45. panta 1. un 8. punktu katrs atbildīgais subjekts nav atbrīvots no savas individuālās atbildības saistībā ar šo prasību ievērošanu. Šādu interpretāciju nevar neņemt vērā, ja nodotā informācija ir lēmums, ko persona, kas ieņem augstākās vadības amatu cita tās pašas grupas uzņēmuma hierarhijā, ir pieņēmusi attiecībā uz kādu no šī uzņēmuma klientiem. Šo interpretāciju apstiprina minētās direktīvas 8. panta 5. punkts, kurā ir paredzēts, ka dalībvalstis pieprasa atbildīgajiem subjektiem saņemt viņu pašu augstākās vadības apstiprinājumu politikai, kontrolei un procedūrām, ko tie ievieš.

71 Līdz ar to uz ceturto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2015/849 45. panta 1. un 8. punkts, lasot tos kopsakarā ar šīs direktīvas 3. panta 12. un 15. punktu, jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj to, ka grupā ietilpstošs atbildīgais subjekts automātiski piemēro lēmumu, ko persona, kura ieņem augstākās vadības amatu cita tai pašai grupai piederīga uzņēmuma hierarhijā, ir pieņēmusi sava uzticamības pārbaudes pienākuma ietvaros un kas attiecas uz uzticamības pārbaudes pasākumiem saistībā ar kādu no šā pēdējā minētā uzņēmuma klientiem, ja šis atbildīgais subjekts pats neveic savu riska un īstenojamo uzticamības pārbaudes pasākumu novērtējumu.

Par piekto jautājumu

72 Ar piekto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2015/849 14. panta 5. punkts, lasot to kopsakarā ar tās 8. panta 2. punktu, jāinterpretē tādējādi, ka atbildīgajam subjektam nav jāpiemēro uzticamības pārbaudes pasākumi attiecībā uz esošajiem klientiem, kamēr nav beidzies termiņš, kas valsts tiesību aktos un iekšējās kontroles procedūrās ir paredzēts jaunu pārbaudes pasākumu veikšanai, un attiecīgajam atbildīgajam subjektam nav zināmi citi jauni apstākļi, kas var ietekmēt ar attiecīgo klientu saistīto risku novērtējumu.

73 Šajā ziņā no Direktīvas 2015/849 14. panta 5. punkta formulējuma izriet, ka atbildīgajiem subjektiem, ņemot vērā uz riska faktoru balstītu pieeju, jāpiemēro uzticamības pārbaudes pasākumi ne tikai attiecībā uz jaunajiem klientiem, bet arī, ja konkrētajā brīdī tas šķiet piemēroti, attiecībā uz esošajiem klientiem. Šajā tiesību normā ir precizēts, ka viens no šiem iespējamiem piemērotajiem brīžiem ir tad, kad mainās būtiski attiecīgā klienta apstākļi. Turklāt ar minēto tiesību normu šis atbildīgajiem subjektiem uzliktais pienākums nav ierobežots tikai ar tiem klientiem, kuriem ir noteikta augsta riska pakāpe (spriedums, 2022. gada 17. novembris, *Rodl & Partner*, C-562/20, EU:C:2022:883, 83. punkts).

74 Turklāt saskaņā ar Direktīvas 2015/849 8. panta 2. punktu atbildīgajiem subjektiem tostarp ir regulāri jāatjaunina nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas risku, kuriem tie ir pakļauti, novērtējumi (spriedums, 2022. gada 17. novembris, *Rodl & Partner*, C-562/20, EU:C:2022:883, 84. punkts).

75 Šajā ziņā jāatgādina, ka Tiesa jau ir nospriedusi, ka Direktīvas 2015/849 14. panta 5. punkts, lasot to kopsakarā ar tās 8. panta 2. punktu, jāinterpretē tādējādi, ka atbildīgajiem subjektiem, pamatojoties uz atjauninātu risku novērtējumu, ir pienākums piemērot klienta uzticamības pārbaudes, kurai vajadzības gadījumā ir pastiprināts raksturs, pasākumus attiecībā uz esošo klientu, ja tas šķiet piemēroti, it īpaši tad, ja ir mainījušies būtiski šā klienta apstākļi (spriedums, 2022. gada 17. novembris, *Rodl & Partner*, C-562/20, EU:C:2022:883, 91. punkts).

76 Turklāt jānorāda, ka Direktīvas 2015/849 14. panta 5. punkts nodrošina tās galvenā mērķa sasniegšanu, proti, finanšu sistēmas izmantošanas nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un terorisma finansēšanai novēršanu. Klienta uzticamības pārbaudes pasākumu piemērošanas attiecībā uz esošajiem klientiem mērķis tātad ir mazināt jaunus vai atšķirīgus riskus, kas saistīti ar klientu un konkrētām darījumu attiecībām. Tādējādi, ja atbildīgajam subjektam nav zināms, ka būtu mainījušies attiecīgā klienta situācijas būtiskie apstākļi, un ja jaunu klienta uzticamības pārbaudes pasākumu īstenošanas termiņi nav beigušies, nav pienākuma vai iemeslu piemērot šādus pasākumus. Citādi ir tad, ja šādu izmaiņu neidentificēšana ir saistīta ar trūkumiem Direktīvas 2015/849 13. panta 1. punkta d) apakšpunktā paredzētajā ilgstošajā pastāvīgajā pārraudzībā, kas jāveic atbildīgajam uzņēmumam.

77 No iepriekš minētā izriet, ka uz piekto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2015/849 14. panta 5. punkts, lasot to kopsakarā ar tās 8. panta 2. punktu, jāinterpretē tādējādi, ka atbildīgajam subjektam nav jāpiemēro uzticamības pārbaudes pasākumi attiecībā uz esošajiem klientiem, kamēr nav beidzies termiņš, kas valsts tiesību aktos un iekšējās kontroles procedūrās ir paredzēts jaunu pārbaudes pasākumu veikšanai, un ja attiecīgajam atbildīgajam subjektam nav zināmi citi jauni apstākļi, kas var ietekmēt ar konkrētu klientu saistīto risku novērtējumu, ar nosacījumu, ka šo apstākļu neidentificēšana nav saistīta ar trūkumiem Direktīvas 2015/849 13. panta 1. punkta d) apakšpunktā paredzētajā ilgstošajā pastāvīgajā pārraudzībā, kas ir jāveic šim subjektam.

Par sesto jautājumu

78 Ar sesto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2015/849 11. panta d) punkts jāinterpretē tādējādi, ka atbildīgajiem subjektiem, kas ir azartspēļu pakalpojumu sniedzēji, noteiktais pienākums īstenot klienta uzticamības pārbaudes pasākumus, ja saistībā ar laimestu iekasēšanu, azartspēļu likmēm vai abiem minētajiem gadījumiem darījuma apmērs ir 2000 EUR vai vairāk, neatkarīgi no tā, vai šis darījums tiek veikts ar vienu vai vairākām operācijām, kuras, iespējams, ir saistītas, ir piemērojams ik reizi, kad attiecīgā darījuma apmērs sasniedz 2000 EUR.

79 Šajā ziņā jāatgādina, ka Direktīvas 2015/849 11. panta a) punktā ir paredzēts, ka klienta uzticamības pārbaudes pasākumi jāpiemēro, nodibinot darījumu attiecības, un ir precizēts, ka darījuma attiecībām šīs direktīvas izpratnē saskaņā ar tās 3. panta 13. punktu ir raksturīgs "ilgstošs mērķis".

80 Runājot par Direktīvas 2015/849 11. panta d) punktu, kas konkrēti attiecas uz azartspēļu pakalpojumu sniedzēju īpašo gadījumu, ar šo tiesību normu tiem ir noteikts pienākums piemērot klienta uzticamības pārbaudes pasākumus saistībā ar laimestu iekasēšanu, azartspēļu likmēm vai

abiem minētajiem – veicot darījumus, kuru apmērs ir 2000 EUR vai vairāk, neatkarīgi no tā, vai šāds darījums tiek veikts ar vienu operāciju vai ar vairākām operācijām, kuras, iespējams, ir saistītas.

81 Tādējādi šīs tiesību normas formulējumā nav noteikts, ka šī pienākuma piemērošana būtu atkarīga no tā, ka konkrētais darījums ir noticis noteiktā laikposmā attiecībā pret agrāku darījumu, kurš arī atbilda šiem nosacījumiem.

82 Turklāt minētā tiesību norma ir jālasa, ņemot vērā Direktīvas 2015/849 21. apsvērumu, kurā ir precizēts, ka bažas rada azartspēļu nozares pakalpojumu izmantošana noziedzīgā darbībā gūtu ieņēmumu legalizēšanai un ka, lai mazinātu ar šo nozari saistītos riskus, šajā direktīvā būtu jāparedz pienākums tādiem azartspēļu pakalpojumu sniedzējiem, kas rada augstākus riskus, piemērot klienta uzticamības pārbaudes pasākumus katram atsevišķam darījumam, kura apmērs ir 2000 EUR vai vairāk.

83 No tā izriet, ka Direktīvas 2015/849 11. panta d) punkts jāinterpretē tādējādi, ka atbildīgajiem subjektiem, kas ir azartspēļu pakalpojumu sniedzēji, noteiktais pienākums īstenot klienta uzticamības pārbaudes pasākumus, ja saistībā ar laimestu iekasēšanu, azartspēļu likmēm vai abiem minētajiem gadījumiem darījuma apmērs ir 2000 EUR vai vairāk, neatkarīgi no tā, vai šis darījums tiek veikts ar vienu vai vairākām operācijām, kuras, iespējams, ir saistītas, ir piemērojams ik reizi, kad attiecīgā darījuma apmērs sasniedz 2000 EUR.

84 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz sesto jautājumu jāatbild, ka Direktīvas 2015/849 11. panta d) punkts jāinterpretē tādējādi, ka ar to atbildīgajiem subjektiem ir noteikts pienākums ik reizi piemērot klienta uzticamības pārbaudes pasākumus, ja saistībā ar laimestu iekasēšanu, azartspēļu likmēm vai abiem minētajiem gadījumiem konkrēta darījuma apmērs ir 2000 EUR vai vairāk, neatkarīgi no tā, vai šis darījums tiek veikts ar vienu operāciju vai ar vairākām operācijām, kuras, iespējams, ir saistītas.

Par tiesāšanās izdevumiem

85 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (sestā palāta) nospriež:

1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/849 (2015. gada 20. maijs) par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu [terorisma] finansēšanai, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 648/2012 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/60/EK un Komisijas Direktīvu 2006/70/EK, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2018. gada 30. maija Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2018/843, 3. panta 11. punkta a) apakšpunkts

jāinterpretē tādējādi, ka

fizisku personu nevar uzskatīt par personu, kas ir cieši saistīta ar politiski redzamu personu, pamatojoties tikai uz to, ka šīs abas personas ir vienas un tās pašas

sabiedriskās organizācijas izpildinstitūcijas locekļi, tomēr šī situācija ir nozīmīgs apstāklis, kas šajā vērtējumā ir jāņem vērā.

2) Direktīvas 2015/849, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2018/843, 45. pants un 1. panta 8. punkts

jāinterpretē tādējādi, ka

dalībvalstīm ir jāļauj Direktīvas 2015/849, redakcijā ar grozījumiem, 2. panta 1. punktā minētajiem atbildīgajiem subjektiem, kas ietilpst vienā un tajā paša grupā Direktīvas 2015/849, redakcijā ar grozījumiem, 3. panta 15. punkta izpratnē, savstarpēji apmainīties ar informāciju. Tomēr šāda informācijas apmaiņa neatbrīvo attiecīgo atbildīgo subjektu no tā atbildības īstenot savus klienta uzticamības pārbaudes pienākumus.

3) Direktīvas 2015/849, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2018/843, 45. panta 1. un 8. punkts, lasot tos kopsakarā ar Direktīvas 2015/849, redakcijā ar grozījumiem, 3. panta 12. un 15. punktu,

jāinterpretē tādējādi, ka

tie nepieļauj to, ka grupā ietilpstošs atbildīgais subjekts automātiski piemēro lēmumu, ko persona, kura ieņem augstākās vadības amatu cita tai pašai grupai piederīga uzņēmuma hierarhijā, ir pieņēmusi sava uzticamības pārbaudes pienākuma ietvaros un kas attiecas uz uzticamības pārbaudes pasākumiem saistībā ar kādu no šī pēdējā minētā uzņēmuma klientiem, ja šis atbildīgais subjekts neveic savu riska un īstenojamo uzticamības pārbaudes pasākumu novērtējumu.

4) Direktīvas 2015/849, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2018/843, 14. panta 5. punkts, lasot to kopsakarā ar Direktīvas 2015/849, redakcijā ar grozījumiem, 8. panta 2. punktu,

jāinterpretē tādējādi, ka

atbildīgajam subjektam nav jāpiemēro uzticamības pārbaudes pasākumi attiecībā uz esošajiem klientiem, kamēr nav beidzies termiņš, kas valsts tiesību aktos un iekšējās kontroles procedūrās ir paredzēts jaunu pārbaudes pasākumu veikšanai, un ja attiecīgajam atbildīgajam subjektam nav zināmi citi jauni apstākļi, kas var ietekmēt ar konkrētu klientu saistīto risku novērtējumu, ar nosacījumu, ka šo apstākļu neidentificēšana nav saistīta ar trūkumiem Direktīvas 2015/849, redakcijā ar grozījumiem, 13. panta 1. punkta d) apakšpunktā paredzētajā ilgstošajā pastāvīgajā pārraudzībā, kas ir jāveic šim subjektam.

5) Direktīvas 2015/849, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2018/843, 11. panta d) punkts

jāinterpretē tādējādi, ka

ar to atbildīgajiem subjektiem ir noteikts pienākums ik reizi piemērot klienta uzticamības pārbaudes pasākumus, ja saistībā ar laimestu iekasēšanu, azartspēļu

likmēm vai abiem minētajiem gadījumiem konkrēta darījuma apmērs ir 2000 EUR vai vairāk, neatkarīgi no tā, vai šis darījums tiek veikts ar vienu operāciju vai ar vairākām operācijām, kuras, iespējams, ir saistītas.

von Danwitz Kumin Ziemele

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2025. gada 19. jūnijā.

Sekretārs Priekšsēdētājs
A. Calot Escobar K. Lenaerts